

VRAGENLIJST: Het creëren van een onderzoekende cultuur

© Meta Krüger

Op een school zijn veel data (vaak op papier) beschikbaar. Op een school heersen opvattingen en overtuigingen die soms wel en soms niet evidence-based (wetenschappelijk onderzocht) zijn. Literatuur over pedagogiek, didactiek, leren en leerpsychologie wordt soms wel, soms niet door leiding en/of docenten gelezen.

Hoe zit het met deze zaken op uw school en wat is de rol van de leiding daarbij? Daarover gaat deze vragenlijst.

Scoor uw school op een schaal van 0 tot 5, waarbij 5 het hoogst is.

1. Worden op uw school de leraren aangemoedigd door de schoolleiding tot het zoeken en bediscussiëren van nieuwe informatie en ideeën?	
2. Nodigt de schoolleiding op uw school teamleden uit, bijvoorbeeld tijdens overlegmomenten, om hun expertise te delen met collega's?	
3. Worden de leraren op uw school door de schoolleiding uitgedaagd om geldende veronderstellingen over het werk in twijfel te trekken?	
4. Eist de schoolleiding op uw school van het team een gezamenlijke reflectie op de uitkomsten van evaluaties, bijvoorbeeld inspectierapportages en leerlingprestaties?	
5. Wordt op uw school aandacht besteed aan het leren onderzoeken door docenten en schoolleiders?	
6. Zijn er op uw school onderzoekers of anderen aangetrokken om ondersteuning te bieden aan leraren en schoolleiders bij het begrijpen en interpreteren van data?	
7. Investeert uw school in een data-infrastructuur zodat leraren en schoolleiders zelf op zoek kunnen gaan in en kunnen werken met de data?	
8. Wordt er op uw school gewerkt aan het creëren van een cultuur waarin leraren en schoolleiders zich prettig voelen bij reflectie op en monitoring van het eigen werk, de wijze van werken en de eigen competenties?	
9. Worden op uw school onderzoeksgegevens gebruikt om richting te geven aan onderwijsvernieuwing en schoolontwikkeling?	
10. Zijn discussies op grond van onderzoeksgegevens en analyse van gegevens, bijvoorbeeld tijdens team- of mentorenoverleg, een normale routine op uw school?	
11. Leidt het werken met data op uw school tot een besef van urgentie over wat er aangepakt moet worden?	
12. Wordt er op uw school tijd vrijgemaakt voor schoolleiders en leraren om gezamenlijk met data te werken en/of de eigen praktijk te onderzoeken?	
13. Wordt er op uw school gewerkt met critical friends van buiten de school?	
14. Wordt er op uw school tijd vrijgemaakt voor leraren om informatie te verzamelen en overleg te voeren om tot een afgewogen besluitvorming te komen?	
15. Stelt uw school data ter beschikking aan managers, schoolleiders en leraren in zo'n vorm dat zij de data kunnen gebruiken voor besluitvorming?	

Totaal : _____

Uw score.

* 58-75 = excellent.

De leiding op uw school heeft een goed gedefinieerde werkbare visie op het gebruikmaken van data om de besluitvorming te beïnvloeden. Ga vooral door met deze succesvolle acties.

* 40-57 = goed

Uw school heeft veel sterke kwaliteiten, maar er zijn ook terreinen waarop verbetering mogelijk is. Behoud wat succesvol is en verander wat niet succesvol is.

* 21-39 = redelijk

De leiding zou het beter kunnen doen; er zijn duidelijk verwaarloosde gebieden die, als daar niet snel iets aan gedaan wordt, veel energie zullen opsouperen en die er de oorzaak van zullen zijn dat systematische schoolontwikkeling op een zijspoor komt te staan. Elimineer ingewortelde gewoonten en pak de situatie snel aan.

* 0-20 = zwak

Het is tijd om ondersteuning in te roepen, de onderwijspraktijk te onderzoeken of te overwegen het leiderschap te veranderen. Zorg snel voor ondersteuning.

Onderleggers.

Deze vragenlijst gaat uit van de noodzaak tot het gebruiken van beschikbare gegevens (data) voor voortdurende en duurzame schoolontwikkeling. Data kunnen zijn: inspectierapporten, doorstroomgegevens, aantallen eruit gestuurde leerlingen per klas en per docent, gemiddelde cijfers per vak en verschillen daarin per docent, spreiding van cijfers, aantallen leerlingen die een maand na een voldoende gemaakte toets diezelfde toets onverwacht nog een keer maken en dan onvoldoende scores, 'verloren' tijd vastgesteld tijdens een dag met een mentorklas meelopen, etc. etc. etc.

Die data dienen wijsheid, als het gaat om schoolontwikkeling, te bevorderen:
data → informatie (geordende data) → kennis (persoonsgebonden) → wijsheid.

In voorgaande vragenlijst zitten de vier aannames verwerkt dat het nodig is:

- anderen te betrekken bij interpretatie van en werken met data
- een intern besef van urgentie te stimuleren
- tijd vrij te maken voor het gezamenlijk werken met data
- te werken met critical friends van buiten de eigen organisatie.

Gebeurt dit, dan zal het bijdragen aan het creëren van een onderzoekende cultuur, van een omslag van onbewuste impliciete kennis naar expliciete kennis, van tacit knowledge naar evidence-based knowledge. Het leren van leraren is een sleutelfactor voor schoolontwikkeling.

